

SiNEMATEK

MÜNİR HAYRİ EGELİ

TURAN TANIR
Arşivi

SINEMATEK

22.
Taygar
Belevi.

Vatan
SARI ZEYBEK 15/11/53

Reji ve Senaryo: Münir Hay-
ri Egeli,

Operatör: Cezmi Ar,

Prodüksiyon: Halk Film,

Oynayanlar: Atıf Kaptan, Fe-
ridun Çölgeçen, Ali Korkut,
Lütfi Güneri, Muhterem Nur.

Film, Padişahın Tanzimat fermanını okuduğu söylenilen bir sahneyle başladığına göre, yüz küsür sene evvelisi cereyan ediyor ama, radyo antenleri, gözü tırmalayan damlar görüyoruz. Bu küçük bir teferruat hatası deyip geçebilir-dik, fakat Sarı Zeybek diye seyrettirilmek istenilen bu film de tutacak bir taraf yok. Öyle bir senaryo, öyle diyaloglar, öyle dekorlar ve öylesine bir temsil var ki, 30 sene evveli-si Direklerarası tiyatrolarında «vaz-ı sahne» edilen şarkılı o-yunların tıpkı tıpkısı. Hattâ daha doğrusu, Direklerarası tiyatrolarının temsillerinde hiç bir iddia yoktu. Oraya giden seyirci, o zamanın tâbiri ile «temaşa perveran efendileri-miz», bir tulûât tiyatrosunda şarkılı oyun seyredeceklerini bilirler ve memnun memnun ayrılırlardı. Halbuki bu yeni olay, 1953 yılı sinema mevsi-minde, Beyoğlunda bir sine-mada cereyan ediyor ve Direk lerarası temsilleri bu defa «Türk filmi» diye karşımıza çıkarılıyor. Gerçi ticaret ser-besttir ama cür'etin bu kada-rı da fazla.. Hem de öylesine bir cür'et ki, Tanzimat ferma-nundan, vatandaşlık hakkın-dan, kanundan, hürriyetten, istibdada başkaldıran Tosun Efe'den lâf arasında bahsedili-yor. Filmde ise uyuz eşeğini sürükleyip türlü maskaralıklar yapan bir bezirgânın gülünç-lüklerini, Douglas Fairbanks'-ın «Zoro'nun İşareti» kahra-manlarını hatırlatan uzun si-yah pantolonlu, belleri kurdela kemerli ve vücutları çıplak kimselerin kırbaç oyunlarını seyrediyoruz. Esrarlı faaliyet-lere iştirak eden maskeli efe-ler dolaşıyor, hele Tosun Efe'-nin bir bıyıkları var, sadece bu bıyıklar bile rejisörün bü-yük başarısı için yeter de ar-tar bile.

Buryan ARPAD

SİNEMATEK

Yönetmen: Münir Hayri Egeli.

Senaryo: Kemalettin Tuğcu ve Egeli'nin eserlerinden

Görüntü yönetmeni: Gani Turanlı.

Oyuncular: Uğur Başaran, Suna Selen, Nuray Uslu, Yavuz Caner,
Cem Kabağaç, Yakut Egeli, Gülbün Egeli, Yıldız Süssler, Naci
Girgin, Nazif Kulak, Saim Bilge, Aysel Tanju, Ali Küçük,
Sadri Arıbaş.

Yapım: Ceylân Yayınları, 1960-61, S-B.

Selmi Andak, CUMHURİYET, 20/2/1961

«KOLSUZ BEBEK»

Prodüksiyon: Erdoğan Egeli,
Direktör - Rejisör: Münir
Hayri Egeli.

Türkiyenin en eski, 1 No. lu ve adı etrafında çok konuşulmuş ve tartışılmış bir film rejisörü var: Münir Hayri Egeli! Bu tanınmış rejisörün kamera tekniğinde usta olduğu, sinema kurallarını etrafıca etüt etmiş bulunduğu ve dış ülkelerdeki sinema çevreleriyle sık temasları sonucu, bazı rejisörlerimizden farklı olarak birçok bilgileri taşıdığı muhakkak. Bu rejisörün iyi yanı Bir de aynı rejisörün diğer bir yanı var: Çevirdiği filimlerde genel olarak her unsurdan faydalanmak istemesi; filimlerinde sanat yönünden ziyade, sürüm yönünden çabalara girişmesi, bilhassa dış piyasalara aktarabilmek endişesiyle hareket etmesi ve bu yolda akla gelmiyen sayısız yollara başvurusu ve nihayet ön planda «Reklâm» unsuruna en fazla önemi vermesi.. Bu da rejisörün gerçek sinema sanatı alanında zayıflatan yanı!

İşte uzun bir sessizlikten sonra son çevirdiği «Kolsuz Bebek» filminde teknik bilgilerin, reklâm ve sürüm amacına harcadığı ve böylece müspet unsurların menfiye çevrildiği görülüyor. Bu satırları yazana bir soru sorulabilir:

«— Reklâm yapmak ve sürümü düşünmek kabahat mi?»

Kendi kendime cevap vereyim :
«— Hayır! Reklâm ve sürüm filim dünyasının ana unsurlarından ve prodüktörün tabii haklarından» Fakat demek istiyorum ki: «İyi bir rejisörün, iyi bir senaryo ile ve sanat gerçeğini de hiç unutmadan yapacağı her film zaten reklâmını ve sürümünün büyük bir nispetini kendi kendine sağlamış olur. Geriye kalan da reklâm araçları yapar. Halbuki «Kolsuz Bebek» te olduğu gibi reklâm ve sürüm endişesiyle herhangi bir senaryo filme uymıyacak şekilde her olaydan faydalanmak suretiyle şişirilecek olursa kötü senaryo haline döner ve sonuçta iyi bir teknikle çevrilmiş bir film, boşuna harcanmış olur.»

Filmin prodüktörü Erdoğan Ege-

li, sahibi bulunduğu «Ceylân Yayınları»nın Foto-Roman denemesinin gördüğü ilgiyi sinemaya aktarmak istemiş. Filim broşürünün önsözünde «modern anlayış» ve «sinema alanında az denenen üçüzlü konulu (triloji) bir film yapmak» sözleriyle iddialı konuşuyor.

«Kolsuz Bebek» trilojisinin ilk hikâyesi Kemalettin Tuğcu'nun «Talihsiz Fatoş» adlı romanından alınmış ve filimde az-çok bir melodrama sokulmuş. İkinci hikâye «Üç Küçük Afacan» ile üçüncü hikâye «Öğretmen Kalbi» Münir Hayri Egeli'nin ilki bir çocuk operetinden, diğeri ise Atatürk zamanındaki bir yarışmada armağan kazanmış bir okul hikâyesinden perdeye aktarılmış. Ancak birçok gereksiz teferruatla boş yere beslendiği belli olan bu hikâyelerin sade halleriyle değil de bir «triloji» içinde verilmesi bağlantıyı aksatıyor.

«Kolsuz Bebek» filminin müspet yanları: Türkiye'de az raslanır ve tamamen Batılı tekniği özelliğini taşıyan kamera ve bilhassa Gani Turanlı'nın çok başarılı, hattâ emsalsiz foto çalışmalarıdır. Diğer bir başarı da, bu filimde rol alan birçok çocuk sanatçının istismar edilmeden, harcanmadan tam bir tabii-lik içinde oynatılmalarıdır. Bilhassa «Cin Ali» rolünde Nazif Kulak, «Fatoş» rolünde Yıldız Süssler, «Hülya» rolünde Gülbün Egeli başta olmak üzere diğer bütün çocuklar unutulmaz tipler yaratmışlardır.

Senenin en güzel Türk Filmi

N İ L G Ü N

Şimdiye kadar görmediğiniz ayrı bir janrda olan bu film nihayet bugünden itibaren oynamaya başladı.

Nilgünü seyrederken bir anda kâh İstanbul'da, kâh Hindistan'da, veya Afrika'nın kuzey ülkelerinden birinde olacaksınız. Bu sizi şaşırtmasın, çünkü hakikaten bu kadar orijinal ve hareketli mevzu içinde kendini unutuyor. Birbirini delice seven iki genç; biri prenses diğeri maceraları seven bir insan. Birbirlerini kaybettikleri anda sevdiklerini daha iyi anlıyor, birleştikleri zamanlar ise hâdiseler onları başka başka diyarlara sürüklüyordu. Zenginlik, dekor, muhteşemlik ve bunları çerçeveliyen büyük bir aşk işte size «Nilgün» filminin panaroması.

BU GÜNDEN İTİBAREN
«LÂLE» - «AR» - «ELHAMRA» ve «İNCİ» SİNEMALARINDA BAŞLIYOR. YERLERİNİZİ EVVELDEN AYIRTMANIZI TAVSİYE EDERİZ.

Bir film yıldızı Namzedine Mektup

Yazan:
Münir Hayri Egeli

Sekiz on sene evveldi. Bir filmci dostum bana dert yandı: — Bizde filmcilik ilerlemez... Çünkü Türk kızları film artisti olmaya rağbet etmiyorlar. İş tiyatro artistleri mize münhasır kalıyor. Halbuki onların da vakitleri mahdud... Bir kere, film artistliği ile tiyatro artistliği ayrı şeylerdir. Sonra, tiyatro artistlerinin sabahları provaları var. Akşamları temsilleri var. Bazen de öğleden sonraları dublajları, çocuk temsilleri oluyor. Rahat çalışmıyoruz.

Aradan yıllar geçti. Biz de filmci dostlarımızın arasına katıldık. Gidiyoruz. Film artisti mevzuunda söylenenler pek değişmedi. Yalnız, film artistinin memleket ölçüsündeki kaderi ve itibarı çok arttı. Film artistine verilen para da arttı. Bundan bir kaç sene evvel bir role 300 lira verilirken, şimdi, 3000 lira, hattâ bazen müstesna kabiliyetlere 6000 lira bile veren firmalar vardır.

Bundan on, on beş sene evvel, film sanayimizin artist kadrosu yüzde 95 tiyatro artistlerinden ibaretti. 1951 - 1952 çalışma sezonu içinde ikinci derecede rollerin yüzde 80 i, baş rollerin yüzde ellisi tiyatro mesleğinden olanların «Amatör» diye adlandırdıkları yenilerin eline geçti. Şimdiye «Yavuz Sultan Selim» filmin-

Yeni lanse edilen yıldızlardan: Selime Kaya; Yavuz Sultan Selimde Behurize rolünde

kadar tanınmış sanatkarları kullanma tezinden hiç şaşmamış olan İpekçiler bile, pek büyük bir itina gösterdikleri

deki baş rollerden bir kısmını bu «Amatörlere» ayırmayı kabul ettiler. İşi daha vazıh rakamlarla ifade etmek için şunu da ilâve edebilirim ki, bu 1951 - 1952 sezonu içinde yalnız film artistliğinden 8 ile 15 bin lira arasında para alan sanatkarlarımız vardır.

Demek oluyor ki, film artistliği bu ise yeniden girecekler için, çok ümit verici bir hal almıştır. Son iki üç sene içinde yalnız ilk benimle çalışmaya başladıktan sonra meshur olan ve şimdi adları tanınmış yıldızlar arasında sayılan altı yıldız vardır.

Bir nokta daha var: Son ay-

PORTAKALA DAİR MERRAKLI BİLGİLER

- ★ Portakal ağaçları bundan takriben bin iki yüz sene evvel bulunmuştur.
- ★ Yüz gram portakal suyu 37 kalori vardır.
- ★ Portakaldaki C. vitamini kadar hiç bir meyvede yoktur, onda ayrıca A. B vitamini vardır. Bu yüzden Amerikalılar bol bol portakal suyu içerir, ve çocuklarına verirler.
- ★ Portakalın bilhassa kabukları bir çok hastalıkların tedavisinde büyük rolü vardır.
- ★ Renkli tablomuzdaki portakallar güzel Antalya-mızın portakal bahçelerindendir.

larda temiz ve tanınmış ailelerin kızları da bu mesleğe girmek arzusunu göstermeğe başladılar. Geçen haftalar içinde tanınmış bir doktorumuzun refikası, bana geldi. Ve bir filmde çalışmak istediğini bildirdi. Bir profesör arkadaşım da, kızını elinden tutmuş, getirdi:

— Kızım sana emanet... O'nun bu sahadaki istidadını işlemek hususunda sana güveniyorum. dedi.

Bu her iki genç kadın ve kızı da önümüzdeki filmlerimizden birisinde tanıtılacaklardır. İnci Mecmuasının açtığı müsabakaya gönderilen yüzlerce genç kız mektubu bu alâkanın ne kadar derin olduğunun yeni bir misalidir.

Şimdi bana hemen her gün gelen mektuplarda sorulan bir sual hatırıma geldi: İyi, güzel... Fakat, film yıldızı olmak için ne gibi şartlar lâzımdır?

Bunun cevabını meşhur Amerikalı rejisör Ruben Mamulyan, vaktile şöyle vermiştir:

— Film artisti olmak için on arzu, diğer dokuzunu da arka-

Biraz mübalâgalı bile olsa, üstadın sözüne yanlış diyecek kimsé çıkamaz.

Yalnız bizim memleket için değil, fakat Amerika için dahi böyledir.

Meselâ, rejisör David O'Zelenik olmasaydı Jenifer Jones olmazdı. Diye başlayacağımız listenin içine girmeyecek film yıldızı yoktur. Meşhur Şarlo artistliği kadar bir sürü meşhur yıldızı bulup çıkarmakla şöhret bulmuştur.

Dünyanın her tarafında film artistinin ilk şansı bir arka bulabilmekte ve kendisini o arkaya benimsetebilmektedir. Ondan sonrası da bıkamak bilmeyen bir arzuya kalır. Bu arka, nasıl bulunur. Bunu da size gizlice anlatırsam, memnun olur musunuz?

Arka bulmakk için üç esas şart lâzımdır:

1 — Güzellik: Film artistliğinde güzellik, bizim gözleri-

YILDIZ MÜSABAKASI

Mecmuamızın okuyucuları arasında açmış olduğu Yıldız müsabakası son derece rağbet görmüştür. Aldığımız yüzlerce mektupta gönderilen fotoğrafların az neşredildiği yazılmakta ise de münderecat çoğluğundan bu ara şimdilik fazla yer verilememektedir. İleride okuyucularımıza yapacağımız ilâve Yıldız müsabakasına iştirâk edenlerin fotoğraflarını da fazlasıyla neşredeceğiz. Yalnız, müsabakasız iştirâk etmek isteyip de bu güne kadar mektupla veyahut idarehanemize uğrıyarak müracaat etmemiş olan okuyucularımızın acele etmeleri lâzımdır.

Dilber Coşkun — İstanbul

mizin ölçüsile hiç mühim değildir. Ancak yüzün makiyaj kaldırması lâzımdır. Bu yazı ile beraber neşrettiğimiz bir kaç resim, bana hak veriyor değil mi? Maamafih yüzde yanak kemiklerinin çıkık, gözlerin tatarımsı ve çekik, burnun ufarak ve azıcık kalkık olması iyidir. Vücudun nisbetli olması, bacakların pek çarpık olmaması da lâzımdır. Fakat, bazı roller için tamamen bunun aksi de aranabilir.

2 — İtaat: Rejisörler her şeyden evvel itaat isterler. Esasen nartistin muvaffakiyeti için en mühim nokta iyi bir rejisör seçmek ve kendini onun idaresine körtü körüne terketmektir. Eğer rejisör ve firma iyi ise, dâva kazanılmıştır. Körtü ise, artist neylerse eylesin, muvaffakiyet ihtimali yoktur. Nice genç kıymetler, körtü rejisör ve körtü firma elinde silinip gitmişlerdir.

3 — Sebat: Film artisti ol-

mak için aranacak en mühim şart, bu üçüncüsüdür. Sebat ile her şey, güzellik te, itaat te hattâ «arka» da elde edilir. Film işlerine ilk girenler şüphe yok ki, bir çok ümit kırıcı sahnelerle karşılaşır. Fakat, sebat edenler daima muvaffak olmuşlardır.

Gördünüz mü? Film artisti olmak, sanıldığından kolaydır. Yalnız, azmedin ve sebat edin. Ben hâlâ, bu sebat eksikliğinden dolayı kaybettiğim kıymetlere hasret ve acı duyuyorum.

PIŞKİN HASTAI

Doktor, muayeneye gelen hastaya sordu:

— Sabah kahvaltısında ne yersiniz?

Hastanın gözleri sevinçle parladı:

— Doktor Bey, sizde ne var sa... Aramızda teklif yok.

Atatürk

SINEMATEK

Sevgisi

Her Hafta, Sayı 10, 6.9.47.

"Atatürk Sevgisi" Atatürk'ün hayatında hazırlanmağa başlanmış, fakat Şef'in fânî hayata vedası üzerine yarıda kalmış bir filmidir. Bu filmin ilk senaryosunu hazırlayan Münir Hayri Egeli, ilk senaryolarının bazı kısımlarını değiştirerek yeniden çevirmektedir. Bu yazı, size "Atatürk Sevgisi" filmine nasıl ve niçin başladığını ve ne gibi safhalar geçirdiğini anlatmaktadır.

«Atatürk Sevgisi» filminin hazırlanmakta olduğu gazete havadisleri olarak yazıldı. Bu film nasıl olacak, esasları nedir, kim çeviriyor?... Ve daha bunlara benzer bir sürü istifham, henüz cevaplandırılmış değildir.

Bir muharririmiz, filmin senaryosunu hazırlayan ve rejisör lüğünü de bizzat yapmakta olan Münir Hayri Egeliyi bulmuş ve henüz açıklanmamış bulunan bazı meçhuller hakkında sualler sormuştur. Kıymetli bir muharrir ve sanatkar olan Münir Hayri Egeli, önce senaryonun hazırlanışını tarihçesi ile beraber anlattı:

— Cumhuriyet Halk Partisi'nin umumî rejisörü idim. Parti Genel Sekreteri Recep Peker ve film bürosu şefi, şimdiki Dil Kurumu sekreteri Hasan Reşit Tankut idi. Partide zamanın en modern imkânlarıyla bir film tesisatı meydana getiriliyordu.

Önce ufak tefek bazı dokümanter filmler hazırladık. Bunlardan alınan neticeler cesaret verdi. Bir inkılâp filmi çevirmek kararı verildi.

Senaryo hazırlandığı zaman Atatürk duydu. Lûtfikâr alâkasını gene esirgemedi. Elleriyle tashih ettiler ve üzerinde «Bay

Münir Hayriye gönderilecek» yazılı bir zarfla başyaver Celâl Bey eliyle senaryoyu bana iade ettiler.

İstanbulda İpek Film stüdyosunda ilk hazırlıkları yaptık. Fakat bu sırada sayın Recep Peker Genel sekreterlikten ayrıldı. Hasan Reşit vazifesinden çekildi. Ben de ayrıldım, Büyük Ata rahatsızlandı ve film fikri ilk hazırlıklarıyla kaldı.

Cemal Kutay, Atatürk'ün ilk ölüm yıldönümünde ona ait bazı vesikaları benden aldığı zaman bu senaryoyu görmüştü.

Unutmamış, yıllarca sonra bu senaryonun filme çekilmesini tek lif etti, teşvikin ne kadar yerinde olduğunu görüyorsunuz. Hepimiz büyük bir heyecanla harekete geldik ve bu büyük eseri meydana getirmek için bütün müşkülâtı yendik.

— Bu filmin mevzuu var mıdır ve mahiyeti nedir?

— Film bildiğiniz gibi mevzulu bir filmidir. «Ben bir inkılâp çocuğuyum» isimli senaryoda vak'anın asıl kahramanı bir öğretmendir. Benim yazdığım müsveddede bir generaldi. Bu şahsiyeti öğretmen haline bizzat Atatürk yaptığı tashihlerde şu cümlelerle tahvil etti: «İnkılâbı gelecek nesillere götürecektir. cüm öğretmenlerden fırlayacaktır. Tarık'ın bir öğretmen olması daha uygundur. Ona göre düzeltilmeli.»

Ona göre düzelttim. Bu sefer Büyük Ata film içinde sade

«Atatürk Sevgisi» filminde rol alanlardan, üstte M. Fındıkoğlu, altta Berrin Aydan.

kendisine ait olan sahneleri ve sözleri tashih etti ve: «Düzeltilmelerden sonra güzel bir film olur» notuyla bana geri verdi.

Böylelikle film bir öğretmen ailesinin çeyrek asırlık hikâyesi oldu. Bu hikâyenin içine yer yer Atatürk'ün hayatı, sözleri, fikirleri girmektedir. Ashında hikâye herhangi bir Türk ailesinin inkılâp karşısındaki öm-

— Ben de onu düşün dedi.

Önünde 97 resimli bir vardı, 1600 müracaatçıdan seçilen bu namzetle kadarının ayrıca teker t rube filmleri yapılacaktır.

Marmara film stüdyo salonundayız. Kadınlar er kadar insan güzeli makyaj

Atatürk Sevgisi

(Baştarafı 6 ncı sayfada)

Münir Hayriye sorduk:

— Bu filmi kimlerle çevireceksiniz?

— Filmcilik kolektif bir iş tir. Bunun için yalnız başına çalışmak iddiasında bulunmak, bu işi bilmemek demektir. Filmin umumî gidişinde başta üstad Ercüment Ekrem Talu gibi Atatürkün genel sekreterliğini yapmış kıymetler olduğu halde birçok ihtisasların tenkit ve müzaheretlerinden istifade etmek emelindeyim.

Ankara Yüksek Tahsil Talebe Birliğinin fikir yardımlarından da büyük bir destek bulacağıma eminim. İstanbul Üniversiteleri de aynı yardımı esirgememektedirler.

Diğer taraftan rejî heyetini gazeteci arkadaşlar teşkil edecek. Çalışma sahalarını daha ziyade film üzerine inhisar ettiren bu gazeteci arkadaşlardan Rakım Çalapala diyalog işlerini, Cavit Yamaç ve Selçuk K. Emre rejî yardımcılığını ve Vedat Örfî Bengü de dekupaj işlerini deruhde ediyorlar.

Mısır stüdyolarından birinin adına gelen bir Mısırlı, Münir Hayriye şu teklifte bulundu:

«— İstanbul stüdyolarına nisbeten Mısırdaki tesisat daha çok geniş imkânlarla maliktir. 45 derece hararette stüdyoların içinde 18 derecelik rüzgâr estirmek mümkündür. En ileri teknik imkânlar mevcuttur.

«Arzu ederseniz iç sahneleri stüdyolarımızda çevirmeniz bizim için şerefli bir fırsat olur...

«... İsterseniz Arapça ve İngilizce kopyalarını da orada yapmak kabildir...»

Ve bütün bunlardan sonra bunları tetkik etmek üzere Münir Hayri'yi Mısır ziyaretine davet ediyordu.

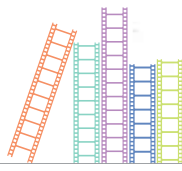
Misafir gittikten sonra kendisine sordum:

— Ne yapacaksınız şimdi?

Üstad güldü:

— Vallahi dostum, dedi. Başrolü oynayacak bir artist arıyorum. Ne olur bana yardım et-senize.

Münir Hayrinin bu sözünden sakın «iş bir at ile üç nala kaldı» darbı meselini hatırlamayınız, herşey hazır. Fakat başrol yıldızı yok.. Bunca müşkül ye-

SİNEMATEK

Münir Hayrı Bey mesai odasında muharririmize anlatıyor: - Pencere önünde kendi yaptığı Gazi büstü ve etajerin üzerinde de Gazinin Ankaraya gelişinin onuncu senesi devriyesi münasebetile Belediye'nin kendisine yaptırdığı kartallı sütun görünmektedir.

İNKILÂBİN FİLMİ

Muallim, heykeltıraş, ressam, tiyatro müellifi ve rejisör olan bir sanatkâr, Münir Hayri Bey hazırladığı İnkılâp filmini anlatıyor

Yazan: Server Rifat

Dünyada yirmi dil konuşan insanlar, birçok branşlarda mutehassıs doktorlar, birkaç mesleği birden muvaffakiyetle temsil eden adamlar çoktur. İşte bizim de bu sınıftan zeki bir arkadaşımız, vardır: Münir Hayrı. Onun yaptığı Gazi büstleri Maarif Vekâletince en muvaffak adedilerek tamim ettirilmiş Ankarada her tiyatrodada o rejisörlüğe çağırılmış, İsmet Paşa Kız Enstitüsünün tekâmülünde o kuvvetli bir âmil olmuş, onun yazdığı piyesler beğenilmiş ve büyük şenliklerde büyük tezyinat ona yaptırılmış, bina ve müessese dekorasyonunda onun reyi alınmıştır.

Münir Hayrının İnciler isimli yeni bir piyesinin pek yakında Halkevinde oynanmak üzere provaları yapılıyor. Bu piyes aynı zamanda Viyanada Burg tiyatrosunda da temsil edilmek üzere. Bugünlerde Almanca bastırılmak üzere bulunan bu piyesden bahseden Viyana gazetelelerinden *Telgraf*, Münir Hayrıyı

yor ve Kubilây zamanını, o zamanın zihniyet ve felsefesi ile yaşatan bu mitolojik mevzudan, hele bütün tiyatro tekniğinin haricinde serâpa yenilik olan bu eserden takdirlerle bahsediyor.

İşte bizim Münir Hayrımız da böyle bir Münir Hayrıdır.

Münir Hayrıya şimdi yeni bir iş verilmiştir; bir inkılâp filmi çevirmek.

Bu filmin mevzuunu o yazmıştır, rejisörlüğünü de o yapacaktır.

"Üç yolun yolcuları," filmini evelce Avrupaya gittiği zaman kendi kendine hazırlamış ve profesör Bergerin vasayasından senaryosu hususunda istifade etmiştir.

Son zamanlarda Necip Ali beyin Hâkimiyeti Milliye gazetesinde millî filimler hakkındaki başmakalesi münasebetile Ankarda uyanan bir arzu üzerine gençler Necip Ali beye bir millî filmin vücade gelmesi için müracaat etmişler, iş Münir Hayri beye

miyerek Mora üzerine yürüdüğü-
nü, 1383 tenberi orada despot
bulunan kardeşi Teodorosla har-
be nasıl giriştiğini anlatıyor ki,
bu hadiseler şimdiye kadar ta-
rihçe malûm değildi. Bundan
baska, Candarlı Hayrettin paşa-
nın Selâniği hangi tarihte zap-
tetmiş olduğunu da sarahaten ta-
vin edivor (1383 - 1387). Malûm-
dur ki Selâniğin Türkler tarafından
ilk defa zaptı meselesi çok karış-
kıktır. Kidonise göre, şehir 1383
den evvel Türkler tarafından al-
ınmamış olmak lâzımdır. Çünkü
Kidonis, Manuel'in yanında bulu-
pan dostuna Selânikten kaçmasını
ve savet Manuel Moraya gi-
decek olursa, peşinden gitmesini
tavsiye ediyor. 1383 de Morada
Kantakusinos'un büyük oğlu
Mateos'un yerine geçen Teodoros
la kardeşi Manuel arasında harp
çıkacağını haber verivor. Şu hal-
de Selâniğin Osmanlı Türkler ta-
rafından ilk defa olarak zaptı
1393 de olmak icap ediyor. Bu
mektuptan bir parça :

"Bugün gördüğümüz şeyin ak-
sini ummak, doğrusu bir delilik
olurdu. Az bir nüfusa kâfi gel-
miyen memleket, o nüfusa yük-
lenen hukadar kişivi nasıl bes-
leyebilir? Memleket halkı, yaban-
cılar için mallarından olmayı, aç-
lık çekmevi hazmedemiyorlardı.
Bugün başlarına gelen sevi, On-
lar zaten bekliyorlardı. Şehrin
ilk sakinleri mülklerini bırak-
mamışlardı. Yeni gelenler ise bu
mülklere göz dikerek yaşamak
için bunları yerlilerden çalmanın
çaresini arıyorlar. İçinizde bazı-
ları vardı ki, bunlar daha gemi-
ye binmeden Morayı işgal eden-
lere karşı silâha sarılmak lâzım-
dır, onlar bolluk içinde yaşasın-
lar da biz evvelce âmirleri bu-
lunduğumuz insanlara hizmet e-
delim, buna tahammül edilemez
diye bağıyorlardı.", (Kidonis Mu-
haberat S. 96).

Kidonis, Midilliye gitmek iste-
di. İmparator beşinci Yoannis
razı olmadı. Kidonis'in o zaman
imparatora yazdığı mektuptan
[1383 - 1387] bir parça:

"En ufak işlerde bile emir-
lerini tanımaya mecbur oldu-
ğunu düşünerek gene muva-
fakatini talep etmek borcum
olduğunu düşündüm. Buna rağ-

bahsedilen hususlardan hiçbirini
elde edemedim. Halbuki, bilmi-
yor muyum, ne adamlar Türk-
lere kaçtılar, sana karşı onlarla
beraber oldular, birlikte şenlik
yaptılar. Türklerle hediyeler ver-
diler, kendileri de aldılar, ve
apaşikâr geri döndüler. Hiçbir
kimse, ne gidecekleri zaman
onları tuttu, ne de dönüşlerinde
takbih etti. Onlara ne hainlik
damgasını vurdu, ne de kendi-
lerinin alçaklıkla kaydı lâyük
olduklarını aklına getirdi.", (Kido-
nis, Muhaberat, S. 102)

Kidonis, dostunu bulmak eme-
lile Venedik'e gitti (1395). Fakat
dostunun Kıbrıs'a gittiğini haber
aldı. Tekrar Bizansa döndü. Bi-
zans ümitsiz bir vaziyette idi.
Payitahttan başka Türklerin eline
geçmiyen yer kalmamıştı. Kido-
nis başını alıp savuşmayı düşün-
dü. Maksadı Alp dağlarını aş-
mak ya Fransaya, ya İspanya-
ya gitmekti. Kime yazdığı ma-
lûm olmayan mektuptan bir
parça:

"Geri döndüm, şimdi ben de,
kendilerinden bile ümitlerini
kesenlerle beraber yaşıyorum.
Çünkü, hürriyetini kurtarmak
için bir karar vermek cesaretine
malik olamamaya, yanibaşımızda
bulunan Türklerin karşısında
tirtir titremeye, ellerini bağlayıp
esirlerin mukadderatına uğrama-
yı beklemeye, başka ne denebi-
lir? İnsanın kanatları da olsa
esaretten kurtulmanın artık ça-
resi olmadığına dair şehrin her
tarafına yayılan düşünceleri her
zaman işitmek kabil. Bu günkü
çektiklerini gördükçe, ve yakın-
da çekeceklerini de aklıma
getirdikçe ebeveynime ve dost-
larıma içim yanıyor. Vatanın
muhtaç olduğu şeyi gözümün
önüne getirince, onları bırak-
maya cesaret edemiyorum. Fakat
diğer cihetten de, vatana acıyıp
kalmak, yalnız vatanla beraber
çekip ona yardım edememek,
kendimi Türklerle esir olarak
teslim etmek, öyle kanaat edi-
yorum ki, bir insanın başına ge-
lecek şeylerin bundan kötüsü
olamaz. Ben, bundan başka, her
ne olsa çekmiye razıyım. Onun
için, ebeveynimi iknaa çalışıyo-
rum. Nivetim Alpları aşmak.

İkinci Cildimiz

52 inci sayısı ile yani üç hafta
sonra Yedigün ikinci cildini tamam-
lıyor. Yedigün ilk cildi için olduğu
gibi bu ikinci cildini de kendi mücel-
lithanesinde ciltletecektir. Bu ciltler
birinci cildin nefasetinde ve aynı
renktedir. Yalnız kapağındaki çerçe-
ve içinde bulunan fotoğraf bittabi
değişecektir. Koleksiyonları ciltletme
şartlarını aşağıya dercediyoruz. Oku-
yucularımızın bu şartlara göre hare-
ket etmelerini rica ederiz.

1 — İstanbul okuyucularımız kol-
leksiyonlarını idarehanemize getirdik-
leri takdirde 35 kuruş mukabilinde
ciltleterek iade ederiz.

2 — Anadolu okuyucularımız kol-
leksiyonlarını posta ile idarehanemize
göndereceklerdir. (Takriben iki kilo
geldiğine nazaran 10 kuruşluk mas-
rafları olacaktır).

Anadolu okuyucularımız mufassal
adreslerini bildiren mektuba cildiye
ve posta ücreti olarak (50) kuruşluk
posta pulu leffedeceklerdir. Bu kol-
leksiyonlar yirmi gün zarfında kendi-
lerine ciltli olarak gönderilecektir.

3 — Mücellet kolleksiyonlar gayet
mükemmel surette ambalaj edilecek-
lerinden postada bozulmalarına imkân
kalmıyacaktır.

4 — Koleksiyonlarını idarehanemize
göndermeyipte bulundukları şehirler-
deki mücellitlere kolleksiyonlarını
teclit ettirmek isteyen Anadolu oku-
yucularımıza yalnız cilt kapaklarımızı
da gönderebiliriz. Bu cilt kapakları
İstanbul için 20, Anadolu için posta
masrafı ile beraber 30 kuruştur.

5 — Koleksiyonlarında eksik sayı-
ları olanlar bedellerini onar kuruş
hesabile posta pulu olarak mektupla-
rına ilâve etmelidirler.

CİCİ DUDAKLIK

Dünyanın en sabit dudak boyası; Farukinin
CİCİ ağıdır. Hiçbir temsile silinmez.
Yıkansa bile çıkmaz. Yirmi dört saat
dudakta kalır. Tecrübesi kolaydır.

Deposu: Sultan Hamamında Farukî
güzel kokular mağazasıdır.

yanına savuşmak. İşte, gece
gündüz bu hulyalarla yaşıyorum.,
(Kidonis Muhaberat S. 128).

Kidonis, bu mektubu yazdığı
zaman, Bizans Yıldırım Bayazı-
dın tehditleri karşısında idi. On
beşinci asrın ufkunu, Türkün
yeni bir zaferi aydınlatacağı:
Nivholu...

dolandırıcılığı

Amerikan Hikâyesi

Yazan: Sadri Etem

Hikâyenin başlığına bakıp ta size âlelâde bir dolandırıcı hikâyesi anlatacağımı zannediyorsanız, rica ederim bu yazıyı okumayın!

İkinci teşrinin 27 inci günü (Nev York Herald) gazetesinin birinci sahifesinin altıncı sütununun nihayetinde ince punto ile şu ilân gözüme ilişti:

“Şikagonun 100 verst garbında yeni bir demir madeni bulunmuştur. Damarların çok zengin olduğu tahakkuk etmiştir. İş arıyanlar, Nev York Valstrayf city’de 49 numaraya müracaat etmelidir.”

İş isteyenlerin maden mıntakasına kadar naklieleri temin edilmiştir. Şirket veznesine on dolar tediye etmek bu işleri bitirmek için kâfidir. Kamyonlar, otomobiller temin edilmiştir.”

Ne zamandanberi işsizlikten imanım gevriyordu. Banka banka üstüne kapanıyor. Ticarethane ticarethane üstüne iflâs ediyor. Fabrikalar iskambil kâğıdı gibi devriliyor. Ciddî bir iş tutmama imkân hasıl olmuyordu. Mühendis şahadetnamem olmasına rağmen bir iş yapmaktığım imkânsızdı. Bunun için Nev York Herald’ın ilânı bana ümit ve teselli verdi. Düşünüyordum ki...

meseydim, belki de intihar edecektim.

Soluğu doğru muhacir nakliye şirketinin merkezinde aldım. On doları verdim. Elime bir makbuz bir de numara verdiler. Numara (6666) idi. Elimdeki makbuzda hangi kamyonu bineceğim ve kamyonun ne zaman hareket edeceği yazılıyordu.

Ertesi sabah ben kamyonda yer buldum, ve yola düzıldük. Yolda bizim gibi maden mıntakasına doğru ilerliyen iki yüzden fazla kamyon vardı.

Önlerine beş altı at koşulmuş arabalar başka..

**

Maden mıntakasına geldik. E-fendim görseniz ne mahşer.. ne mahşer.., Tam otuz bin kişi maden mıntakasına birikmişti.

Kamyondan indiğim zaman birbirine karşı kazıklara bağlanmış ipler gözüme çarptı. Birine sordum:

— Bu dedi, yeni şehrin cadde-leri olacak.

— Ya.. filhakika öyle oldu. Öğleye kadar bu iplerin boyunca, seyyar binalar kurulmağa başladı..

yatro binası, tiyatronun yanında satıcı barakaları, ahçı dükkânları.. Hattâ kundura boyacıları, berberler meydana çıkmağa başladı..

İkinci olduğu zaman ortalıkta mükerremel bir şehir vardı. Otel-leri, banyoları, gazinoları, kaçak meyhaneleri!..

Şehrin en cesim binasına Demir Madenleri Şirketi müdürlüğü yerleşmişti. İkinci gün mühendisler işlerini bitirdiler, doktorlar kabinelerini actılar, eczaneler ilâç filân satmağa başladılar.. Kiliselerin çanları öttü, papazlar vaız ve nasihat bekliyen adamları bulmağa başladılar. Birçok adamlar burada kendilerine göre iş tuttular. Fakat asıl iş arayan maden ocaklarında iş isteyenler vakitlerini kahvelerde geçiriyorlar, türlü türlü oyunlar tertip ediyorlardı.

Dördüncü gün amele maden müdürünün yolunu bekliyor, işe başlamak için emre âmade bulunuyordu.

Beşinci gün sızıltı başladı:

— Yahu, iş ne zaman başlayacak?

Yığınlar müdiriyet binasının önünde toplanıyor, işin ne za-

Filmde rol alacaklardan Neriman hanım

yu teklif etmiş ve Fırkaca tasvip edilmiş, Salâh Cimcoz beyin riyaset ettiği Halkevleri heyeti edebiyesi de beğenmiş.. ve nihayet mesele iş sahasına intikal eylemiştir.

Filmin çevrilmesi için, Halkevi temsil şubesinin gençlerinden ve hariçten arzu edenlerden istifade edilecektir.

Filmin sahnelerini dolduran halktır. Esas roller altı yedi kişiliktir. Bu suretle sunilikten uzaklaşmak düşünülmüştür. Bu, Almanya ve Rusyada son zamanlarda tatbik edilen yeni bir tekniktir. Şimdi herşey tamam gibirdir. Yalnız bir eksik vardır; baş rolü alacak hanım, ilânlara rağmen henüz bulunamamıştır. Müracaat edenler pek çoktur, bunun da pek yakında bulunabileceği ümit edilmektedir.

**

Güzel bir öğle yemeğini müteakip dostum Münir Hayrı ile zarif odasında, kitap yığınları arasına konulmuş iki maorken koltuğa kurulduk, bol sigara, bol kahveler arasında onun bol bol verdiği izahatı dinliyorum.

— “Üç yolun yolcuları,” bir inkılâp filmi olacaktır. Rejisörlü-

Vakanın kahramanı doktor Can bir Anadolu çocuğudur ve İstanbulda tahsil etmiştir. Onun merakı onu muhtelif insanlarla, muhtelif fikirde adamlarla ve onların muhitleriyle temas ettirmiştir. Daha tahsil hayatında iken bu muhtelif muhitlerle temas onu hayatının ilk safhasında hasta ve bedbin yapmıştır. İşte Can bu ruhi halet içinde iken vakaya karışmakta üzenti bir sosyeteye mensup bir kızla tanışmaktadır. Bu kız bu hayatın bütün hoppalıklarını ve câlikliklerini taşımaktadır. Filmin burasında bu kabil sosyetelerin iğrenç çirkin tarafları bütün çıplaklığı ile gösterilecektir.

Can'ın içini bir kuvvet kemiriyor, kızı seven doktor onu kıskanıyor. Bu kıskançlık, içinde bulunduğu muhite karşı isyan şeklinde bir tezahür gösteriyor. Halbuki kız onun kıskançlığını iptidailik diye tavsif ediyor ve bütün bu muhitin züppeleri Canla alay ediyorlar. Bunlar birinci yolun yolcularıdır. Can bu sırada intiharı düşünüyor. İntihara mukabil, bir köye çekilmesini tavsiye ediyorlar. Onlar bir köy tasvir ediyorlar ki bir çile yeridir. Burası filmin en güzel pasajlarından biridir. Züppelerin köy hakkındaki fantezileri, feerik sahneler vardır.

Filmin ikinci kısmı başlıyor; Can tabiatın bütün güzelliğini toplayan büyük bir köydedir. Doktorumuz şimdi bir kadın düşmanıdır, burada onun bu düşmanlığından istifade etmek için mutaassıp ve tefeci güruh etrafını alıyor ve onu muallim hanıma karşı silâh diye kullanarak hücumu hazırlanı-

Bir tesadüf onu muallim hanımla tanıştırıyor. Yanında talebeleri vardır. Muallim ona projelerini anlatıyor ve bu gençliği bu proje için yetiştirdiğini söylüyor; bu gençler yetiştigi vakit bu eski güruh ve onların zihniyeti ölecektir. Doktorla ittifak ediyorlar, asıl halk ile, hakiki köylü ile temasa giriyorlar.

Bu alınları terli insanlarla her temasları onların yeni bir ders almalarına sebep oluyor. Her iki taraf birbirile iyi anlaşıyor ve kaynaşıyorlar. Bu sırada meclisi umumî intihabı yapılıyor. Doktor mahza ötekilerin kazanması için muallimin teşvikile namzetliğini koyuyor, intihapta heyecanlı safhalar geçiyor. Halkın ne tarafı seçeceği merak ediliyor. Neticede görülüyor ki halk doktorla beraberdir.

Doktor Ankaraya gelirken tesadüf muallim hanımla onu bir arabada birleştiriyor; bunlar da üçüncü yolun yolcularıdır. Nihayet doktor hakikati anlamıştır; bütün kadınlar birinci yolun kadınları gibi değildir. Fikirlerin birleştirdiği bu iki başı kalpleri de birleştiriyor.

Ankaradayız; birinci yolcular, yani doktorun eski sevdiği ile monşer beyi, üçüncü yolcularımızla istasyonda karşılaşıyorlar.

— Devamı 16 ıncı sayfada —

Birinci yolcuların tasavvur ettiği feerik

Revizyon 20. Asır
S. 55, 27.8.1953

Almanya'da Bir Türk Rejisörü

M. H. Egeli Herzog - Film Eks-
port şefi ile konuşuyor

Almanya'da bulunan ar-
kadaşımız Yaman Kök,
Almanya'nın Holivud'u
sayılan Bavarya'da M.
Hayri Egelinin Alman
sinemacıları ile yaptığı
temasları anlatıyor.

BU HAFTA ALMAN gazete-
lerinin birdenbire tanınmış
rejisörümüz Egeli'den bah-
setmeleri üzerine kendisini, Al-
manya'nın en büyük prodüksiyon
firması olan «Herzog» müessesese-
sinde bulup konuştum ve aşağı-
daki muvaffakiyetlerine şahit
oldum:

Almanya'da memleket dışı
film işleri firması «Transocean -
Film» ile prodüksiyon firması o-
lan «Herzog - Film» müessesele-
ri, Egeli ile 1-2 renkli film çevir-
mek üzere mütâbık kalmış ve
kendisinden senaryo tekliflerinde
bulunmasını rica etmiştir.

Tabiidir ki bu hal, Türkiyemiz
için büyük bir kazanç olacak ve
bu sahada dünya ölçüsündeki ha-
reketlerimiz, Egeli ile ilk adımını
atacaktır.

M. H. Egeli, Almanya'nın Ho-
(Devamı 31. sayfede)

Egeli, Transocean Film. Md. ile

Almanya'da Bir Türk Rejisörü

(Baştarafı 9. sayfada)

livud'u olan «Bavarya» stüdyola-
rında da incelemeler yapmış ve
ilerisi için ilk hazırlıklarını ta-
mamlamıştır.

olarak, Alman rejisörü Peter Ha-
mel'in asistanı Alexandr Badal
verilmiştir. Bu asistan 1945 sene-
sindenberi 15 muhtelif filmde a-
sistanlık etmiş ve bunların mon-
tajlarını yapmıştır.

Bu seyahatin en önemli bir sür-
prizi de Fuat Sait Barutçu'nun
kızı olan ve Margit Saad adıyla
bütün Avrupa'da şöhret yapmış
bir yıldız olarak tanınan Mecide -
Sait ile Egeli'nin işbirliği yapma-
sı olmuştur.

Hâlen, meşhur rejisör Stemmle
ile «Yıldızlar arasında» filminin
baş rolünde oynamakta olan
Margit Saad, elindeki işi bitirir

bitirmez M. H. Egeli'nin ekibine
gececek ve onun filmlerinde çalış-
sacaktır. Yıldızın, Egeli ile çevir-
eceği film ve kitabı, Almanya'n-
nın en tanınmış mütehassısların-
dan Hahne tarafından hazırlan-
maktadır.

Alman basın ve sanat muhiti
Egeli'ye çok büyük alâka göster-
miş ve şerefine beynelmîlîl ba-
sın klübünde bir toplantı yapılmış-
tır.

Gazetelerin Egeli hakkındaki
sitayışkâr yazıları, bizler için de
bir iftihar vesilesi olmuştur.

Artistlerimizden şimdiye ka-
dar burada Lâle Oraloğlu ile Ay-
han Işık, resimlerle çok beğenil-
mişse de, rejisör seçim işini Tür-
kiye'de bizzat yapacaktır.

Adalı Kız

SİNEMATEK

Yazan: Rakım ÇALAPALA

operetlerini takip edenler şöyle bir hususiyete dikkat etmişlerdir. Operette çalışan bütün artistlerin muayyen bazı rollerde ustalıkları var. Her oynanan eserde de onların bu maharetinden istifade ediliyor. Bu suretle operetlerin hepsi birbirine benzer, kardeşler halini alıyor. Meselâ Vedat Karaokçu her operette Araptır, İsmail Cavcı Külhanbeyi!

— Neden?

— Bu rolleri çok iyi yapıyorlar da onun için!

İnsanı kandırıcı bir cevap değil. Bu san'atkarların söylediğimiz rollerdeki ihtisaslarını kabul etmiyor değiliz, fakat tiyatronun daimi seyircileri muayyen artistleri muayyen rollerde seyrede ede eserlerin değiştiğinin farkına varamaz oluyor. Bir gün gelecek, Ses Tiyatrosu, programlarındaki rol cetvelleri yerine kapıya şöyle bir levha asmakla iktifa edebilecektir:

Yukarıda Nevzat Okçuğil, aşağıda Arap Bacı rolünde Vedat Karaokçu.

Yeni operet

Herkes kendi rolünde

Ses Tiyatrosu'nun faal sahibi Sami Koray'dan önümüzdeki yıl bu tehlikenin önüne geçmesini dileyerek tekrar Adalı Kız'a dönelim.

İkinci ve üçüncü perdelerde dans ve müzik için çok elverişli imkânlar hazırlanmıştı. Güzel danslar seyrettik ve bilhassa Semiramis'den nefis şarkılar dinledik. Bizce Adalı Kız rolünü de bu artist oynasa daha başarılı bir temsil görülecekti. Dekor ve hele kostüm zenginliği bakımından Swing Fatma'ya verilen emek ve paranın Adalı Kız'dan esirgenmiş olduğunu da görerek üzüldük. Swing Fatma hemen hemen hiç bir mevzuu olmadığı halde, sırf hiç durmadan değişen sahneleri, özenilmiş dekorları, zengin kostümlerle seyircileri Ses Tiyatrosu'nda bütün sene oynanan operetlerden daha çok memnun etmişti. Daha önce seyredilmiş eserlerde giyilen kostümler de bale heyetini eskitiyor; onlar da " Herkes kendi rolünde ve kendi kılığında " damgasını yiyorlar.

Bizim tiyatroya gittiğimiz akşam, yine, sahnede görmeği istemediğimiz bir hal oldu. Acı olmakla beraber buna da işaret etmek zorundayız: Temsil sırasında - Hikmet Karagözlü'nün sahnede bulunduğu bir zamandı! - kulis aralarından bir takım gürültüler gelmeğe başladı. Sahnede bulunmayan artistler patırtı yapıyor, yüksek sesle konuşuyorlardı. Hikmet Karagözlü, rolünü bıraktı ve kulis arasında, bizim görmediğimiz birine:

— Biraz daha yavaş konuşsunlar canım! diye söylendi.

Seyircilerin cidden neşesini kaçırarak bir lâübalilik!.. Gürültüyü yapan kendileri, oyunu bırakıp içeriye protesto gönderen de kendileri...

Seyirciler, nasıl sayın artistin sözlerini içerdan gelen parazitlerden süzerek dinlemeye çalışıyor ve ses çıkarmıyorlarsa, o da bunları duymamazlık (Arkası 25 inci sayfada)

Ses Tiyatrosu, kış mevsimini " Adalı Kız " adlı bir operetle kapatıyor. Eserin müellifi Münir Hayri Egeli, müziğini tertipliyen Emin Cenkmen'dir. Bu mevsim içinde, aynı tiyatrodan Münir Hayri Egeli'nin bir opereti daha oynanmıştı. Yörük Emine adını taşıyan bu eser hakkındaki görüşlerimizi o zaman Yıldız'da yazmıştık.

Yörük Emine, umduğumuz gibi, halkın hoşuna gitti. Getirdiği yenilik başarı kazandı. Egeli'nin bu yeni opereti mevzu bakımından Yörük Emine'den daha kıvrak ve daha hareketlidir. Müzik bakımından da dikkate değer özellikleri var. Meselâ Grieg'in Peer Gynt adlı eserinden alınan dansla bizim meşhur Mevlevi peşrevimiz birinci perdeye hem büyük bir kuvvet, hem de esere güzel bir hususiyet vermiş. Operet müziği ile uğraşanlar, ellerine verilen piyesleri böyle meşhur ve güzel parçalarla bezelerse, herhalde baştan aşağı kendilerinin yapacakları müzik kompozisyonlarından daha üstün bir eser meydana çıkarırlar. Ancak bu parçaların zeki bir buluşla esere yerleştirilmesi ve orkestra tarafından da hakkiyle icra edilmesi şarttır. Nitekim Mevlevilerin raksı " Adalı Kız " da çok güzel yer almıştı; fakat orkestra fena çalışıyordu.

Ses Tiyatrosu'nun bütün

Yıldız, Sayı 176,
1.6.1946.

SİNEMATEK

Yönetmen: Münir Hayri Egeli.

Senaryo: Refik H. Karay'ın romanından

Görüntü yönetmeni: Enver Burçkin.

Oyuncular: Cüneyt Gökçer, Erika Renberg (Nilgün), Şeref Gürsoy,
Lâle Oraloğlu, Asuman Korad, Anny Ball.

Yapım: Lâle Film, 1953-54, S-B.

Muzaffer A. Esin, MAVİ Dergisi,
Sayı 19, 1/5/1954, s. 7.

(...) Münir Hayri ~~Egeli~~ böyle ticari filmler için
biçilmiş kaftan (...) Cüneyt Gökçer iyi değildi. Tiyatro
oyuncularının kamera önünde, sinemaya unutmalarına tutulu-
yorum (...) Yerli filmciliğimiz hâlâ olduğu yerde sayıyor,
bunun başlıca sebebi, bizde sinema oyuncusu, tam anlamıyla,
sinema oyuncusu olmalarında tiyatrodan çalyaka kamera önüne
çıkardığımız oyuncular, tiyatronun ayrı, sinemanın ise
apayrı birer sanat olduğunu bir türlü anlamıyorlar (...)
Enver Burçkin için birşey demiye lüzum yok. En iyi epöre-
törlerimizden biri. Temiz ve başarılı çekilmiş fotoları
var...

YILDIRIM BEYAZIT VE TİMURLENK

Yönetmen, senaryo: Münir Hayri Egeli /Görüntü: Gustav

Penckef /Oyuncular: Orhan Boran, Cahit Irgat, Atıf

Kaptan, Lâle Oraloğlu, Pola Morelli /Yapım: Reks Film.

Kaynak: Burhan Arpad, VATAN, 23.3.1953, sh.5.

Münir Hayri Egeli'nin Almanya'ya giderek "Fatih ve Bellini"
"Hacı Murat" filmlerini çevireceği haberi. France Ocean film
şirkentince.. (Mavi Dergisi, 9, 1/7/1953, s.6) Filmler yapılmadı.

ADALI KIZ

(16 ncı sayfadan devam)

tan gelerek rolüne devam etmeli idi. Misafir yanında çocuk azarlar gibi, rol sırasında artist paylanmaz. Bu, olsa olsa tiyatrodaki disiplin bulundugunu gösterir ki, biz bunu söylemek istemiyoruz.

1945-46 temsil yılını kaparken sayın Sami Korum'dan tiyatrodaki bu türlü keyif kaçırıcı vakalara son vermesini, bilhassa yeni sene için her bakımdan birbirinden ayrı hüviyette eserler seçmesini diliyoruz. Yoksa nasıl bütün ortaoyunları sahıslar, kostümler ve aşağı yukarı nokteler bakımından birbirine benzerse, operetlerimiz de aynı ölü kalıplara dökülecek; öyle olunca da " Operet " in bütün hususiyeti kaybedilmiş olacaktır. Çünkü operet " değişiklik " demektir.

Rakım ÇALAPALA

SINEMATEK

Murad Sertoglu,
Gökürzâh Mehmet Ede,
Cüceen Basım ve Yayıncılık
eni, Muratlı Kitaplar
Seri, Cüceen Basım-
eni, İstanbul 1955,
85 Sayfa.

SİNEMATEK